

Pareiga ir atsakomybė – žmonių su negalia teisė

Nūdienos visuomenėje individo teisių ir pareigų konfliktas tampa vis akivaizdesnis ir aštresnis. Teisės ilgą laiką buvo visa ką pateisinančiu raktažodžiu, tuo tarpu pareigos — beprasmiška našta, kurios reikia vengti, o esant galimybei numesti kitiems. Taigi šiandien tenka stebėti tokios ilgalaikės nedarnos pasekmes visose viešojo gyvenimo srityse — teisė ir pareiga tapo sąvokomis, kuriomis manipuliuojama, siekiama naudoti, vengiama atsakomybės bei teisinama dykaduonystė. Nors viešojoje erdvėje jau pradėta kalbėti apie neproporcingą teisių ir pareigų santykį, tokios kalbos nutyla vos paminėjus socialiai pažeidžiamas grupes, šiuo atveju neįgaliuosius. Tikėtina, jog tokią reakciją sukelia baimė būti apšauktam negailestingam, likimo nuskriaustų žmonių neužjaučiančiu tipu.

Kaip keistai beskambėtų, būtent gailestis negalią turintiems žmonėms kenkia labiausiai. Todėl, kad tai — savotiška kapituliacija, pripažinimas, jog žmogus yra beviltiškoje situacijoje, bejėgis pagerinti savo padėtį. Iš negalią turinčio žmogaus gailestis atima viltį, jog, nepaisant kitoniškumo, su juo bus elgiama kaip su visaverčiu visuomenės nariu, galinčiu prisidėti prie visos visuomenės gerovės kūrimo. Tokiu būdu neįgalus asmuo ne tik negauna jokių pareigų, bet ir netenka teisės jų turėti.

Užsienyje esama pavyzdžių, kuomet asmenims, pripažintiems nedarbingais, buvo suteikta galimybė dirbti prižiūrimiems mokytojū. Su šia užduotimi jie kuo puikiau susidoroti. Daugelis jų džiaugiasi suteikta galimybe dirbti, kiti gi net didžiuojasi, galėdami dirbti komandoje, atliekančioje sudėtingesnes užduotis. Atsakomybė ir pareiga ugdoma ir dienos centruose, į kuriuose vykstančius užsiėmimus susirenka sunkią negalią turintys žmonės. Galimybę lankyti tokią organizaciją ir jaustis mažytės bendruomenės dalimi gali tik tie, kurie laikosi tam tikrų elgesio, tvarkos bei lankomumo taisyklių. Tokiu būdu ugdoma atsakomybė už savo veiksmus ir pasirinkimus. Skirtumai tarp sveiko ir neįgalaus asmens egzistuoja, juos ignoruoti ir kalbėti apie visišką lygybę yra beprasmiška. Gailestį ar abejingumą privalo keisti neįgaliųjų įgalinimas, pastangos suvokti neįgalaus asmens darbinis gebėjimas, polinkius, galimybes ir, aišku, jų ribas. Suteikta galimybė dirbti, nors iš dalies būti atsakingam už save, keičia ne vien neįgaliojo požiūrį į save, bet ir visuomenės požiūrį į neįgaliuosius. Išlyginus teisių ir pareigų svarstykles, neįgalieji pagaliau pajustų esantys visaverčiai, kuriantys visuomenės nariai, turintys teisę turėti pareigų.

VšĮ „Soneima“ informacija

http://kalvotoji.lt/index.php?option=com_content&view=article&id=1214:pareiga-ir-atsakomyb--moni-su-negalia-teis-&catid=3:bendruomens&Itemid=14

